

Olha Trofymenko,
 PhD Postgraduate, Senior lecturer
 of Department of Preschool and Primary Education
 Odessa Regional Academy of In-Service Education,
 Odessa, Ukraine
 dessa.olha@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7593-9248>

STRUCTURAL COMPONENTS OF THE INNOVATIVE POSITION OF AN EDUCATOR

Abstract. The article substantiates and allocates structural components of the phenomenon, which is investigated on the basis of analysis of scientific sources on issues related to the innovative position of the educator. It is determined that the innovative position of the teacher is manifested in professional activity in the implementation of innovative approaches to training, education and personal development. It is found that the forms of manifestation of the innovative position are the process of organizing their own activities by the teacher and the results of this activity. It justifies allocation of the following components in the structure of innovation position: motivational, cognitive, activity, creative and reflexive. All structural components are interdependent and closely interrelated.

Key words: innovative activity, innovative technologies, educator of the new formation, education reform, readiness for innovative activity.

Дата надходження до редакції 10.10.2023

© Трофименко О. А., 2023

З досвіду освітніх практик

УДК 37.014.3:[811.161.2+821.161.2

Мелікова Лариса Олегівна,
 вчитель української мови та літератури в Чистоводненській гімназії
 з дошкільним відділенням Старокозацької сільської ради
 Одеська область, Україна

ІННОВАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ :

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА 5 КЛАС НУШ

Ключові слова : інновація, інноваційні підходи, метод, сучасний урок.

Сьогодні у навчанні української мови і літератури п'ятикласників у Новій українській школі (НУШ) важливо використовувати інновації, які спрямовані не лише на поповнення знань, а й на активізацію інтелектуальних здібностей та пізнавальної діяльності учнів, розвиток їхньої здатності самостійно розв'язувати творчі та практичні завдання [1, с. 100].

Однією із інновацій навчанні української мови і літератури п'ятикласників у Новій українській школі (НУШ) є техніка розвитку критичного мислення, яка формує креативне мислення та сприяє розвитку творчих здібностей. Критичне мислення необхідне для вирішення проблем, формулювання висновків, оцінювання та прийняття рішень. Сприйняття, розуміння, розпізнавання та засвоєння навчальної інформації вимагає активної розумової діяльності, зокрема критичного мислення. Ця техніка спрямована насамперед на підвищення освітньої ефективності викладання і значно підвищує рівень реалізації принципів усвідомленості, активності та якості знань, умінь і навичок [1, с. 103].

Наступною інновацією є інтерактивне навчання – це особлива форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну і передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, в яких кожен учень відчуває себе успішним та інтелектуально компетентним. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається в умовах постійної та активної взаємодії [2, с. 45].

Також, на уроках української мови та літератури використовують ігрові технології навчання, вони є ефективним засобом активізації, багатofункціональні, мотивують до діяльності, можуть вирішувати

завдання передачі знань, умінь і навичок. Це передусім колективна та групова форма роботи, вони мають кінцевий результат (матеріальний, моральний чи психологічний) та мають чітко визначені цілі та відповідні педагогічні результати [1, с. 107].

Наступною інновацією на уроках НУШ, є технологія особистісно орієнтованого навчання. В основі лежить індивідуальний підхід до кожного учня, використання предметних модульних компетентностей, розвиток ініціативи та творчості, застосування нестандартних форм навчання [2, с. 46].

Також, використовують проектну технологію у навчанні, яка орієнтована насамперед на самостійну діяльність учнів (індивідуальну, парну та групову) протягом певного періоду часу, вимагає певних знань, і спонукає продемонструвати практичне застосування набутих знань через проектну діяльність, в ході якої вирішується одна або кілька проблем [2, с. 47].

Популярною є технологія проблемного навчання, у процесі якої формуються нові знання, уміння, навички, компетентність дитини, активність, інтерес та особистісно значущі якості [3, с. 56].

Наступною інновацією на уроках є інформаційно-комп'ютерні технології: традиційні моделі навчання (фрагментарне використання комп'ютерів як тренажерів або з демонстраційною метою, управління знаннями та тестування, дослідницька діяльність учнів у позаурочний час), нетрадиційні моделі навчання (комп'ютерні лабораторні дослідження з виходом у всевітню інформаційну мережу) [3, с. 57].

Отже, Нова українська школа (НУШ) має два шляхи реалізації: компетентнісний підхід (розвиток предметних і ключових компетентностей) та педагогіка партнерства (комунікація, взаємодія та співпраця між учителями, учнями та батьками).

З вищевказаного можна зробити висновки, що сьогодні Нова українська школа (НУШ) перебуває на шляху трансформації. Основною метою є формування компетентних учнів, національно свідомих і духовно багатих, всебічно розвинених особистостей, здатних до інноваційної діяльності. Нетрадиційні форми навчання не тільки підвищують інтерес учнів до уроку, а й дають можливість розвивати їхню творчу самостійність. Навчивши дітей працювати з різними джерелами знань, можна надати їм впевненості у своїх силах, підготувати їх до успіху і розкрити їхні творчі здібності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Дубровський, Р., & Комінярська, І. (2022). Маркери професійної компетентності вчителя української мови та літератури. Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, № 14, 99–108.

Кочайдовська, О. (2023). Застосування інноваційних технологій у мовно-літературній освітній галузі. В Інноваційні процеси в початковій освіті: теорія, практика, перспективи: зб. тез виступів учасників. Регіональний науковий семінар здобувачів ступеня магістра початкової освіти (с. 44–47). Рівне: МЕНУ ім. акад. Степана Дем'ячука.

Маленко, О. (2022). Формування мовленнєво-комунікативних компетентностей учнів у процесі адаптивного опанування лінгвістичної теорії в НУШ (5 клас): діяльнісний підхід. В Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: зб. матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (с. 55–58). Суми: СумДПУ.

REFERENCES

Dubrovskiy, R., & Kominiarska, I. (2022). Markery profesiinoi kompetentnosti vchytelia ukrainiskoi movy ta literatury. Naukovyi visnyk Kremenetskoi oblasnoi humanitarno-pedahohichnoi akademii imeni Tarasa Shevchenka, № 14, 99–108.

Kochaidovska, O. (2023). Zastosuvannya innovatsiinykh tekhnolohii u movno-literaturnii osvittii haluzi. V Innovatsiini protsesy v pochatkovii osviti: teoriia, praktyka, perspektyvy: zb. tez vystupiv uchasnykiv. Rehionalnyi naukovyi seminar zdobuvachiv stupenia mahistra pochatkovoii osvity (s. 44–47). Rivne: MESHU im. akad. Stepana Demianchuka.

Malenko, O. (2022). Formuvannya movlennievo-komunikatyvnykh kompetentnostei uchniv u protsesi adaptivnoho opanuvannya linhvistychnoi teorii v NUSH (5 klas): diialnisnyi pidkhid. V Innovatsii v osviti i pedahohichna maisternist uchytelia-slovesnyka: zb. materialiv VI Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (s. 55–58). Sumy: SumDPU.

Larisa Melikova,

a teacher of Ukrainian language and literature at the Chistovodna Gymnasium

with the preschool department of the Starokozatsa village council
Odesa region, Ukraine

**INNOVATIONS IN THE LESSONS OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE: THEORY
AND PRACTICE 5TH CLASS NUSH**

Key words: innovation, innovative approaches, method, modern lesson.

Дата надходження до редакції 15.11.2023

© Мелікова Л.О., 2023